
Obvodný úrad Prešov
odbor civilnej ochrany a krízového riadenia

CIVILNÁ OCHRANA
INFORMUJE

Prešov, 2009

Vážení občania,

osvojenie si základných vedomostí obyvateľstva o spôsoboch a postupoch, ktoré v prípade potreby pomôžu chrániť život, zdravie a majetok sú prioritou civilnej ochrany.

Predkladáme vám príručku, ktorá pomôže usmerniť vaše konanie v prípade ohrozenia pre jeho zvládnutie bez emócií a paniky.

Čo je civilná ochrana

Civilná ochrana je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj učenie postupov a činností pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí.

Čo je poslaním civilnej ochrany?

Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu stanovenom zákonom chrániť život, zdravie a majetok a utvárať podmienky na prežitie pri mimoriadnych udalostiach a počas vyhlásenej mimoriadnej situácie.

Oprávnenia fyzických osôb

Fyzická osoba má právo na včasné varovanie pred hroziacim nebezpečenstvom, na evakuáciu a ukrytie a na informácie o spôsobe ochrany, na bezprostrednú pomoc pri ohrození života, zdravia a majetku.

Povinnosti fyzických osôb pri mimoriadnej udalosti

- **riadit'** sa pokynmi oprávnených osôb,
- **umožniť** prístup na nehnuteľnosť,
- **poskytnúť** priestory postihnutým osobám,
- **poskytnúť** vecné plnenia,
- **zúčastniť sa osobnými úkonmi** na plnení úloh CO.

Poznáte pojmy ?

Mimoriadna situácia

je obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok, ktorá sa vyhlasuje podľa zákona o civilnej ochrane obyvateľstva. Počas nej sa vykonávajú opatrenia na ochranu života, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Mimoriadna **udalosť**

Živelná pohroma je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiadúcemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl (povodne, víchrice, zosuvy pôdy, snehové kalamity, rozsiahle námrazy, zemetrasenia).

Havária je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo pôsobeniu ničivých faktorov (výbuchy, požiare, úniky nebezpečných látok vrátane následnej kontaminácie územia, pôdy, ovzdušia, vodných tokov, zdrojov pitnej vody, podzemných vôd, poškodenie vedení rozvodných sietí, diaľkovodov).

Katastrofa je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelnej pohromy a havárie.

Teroristický útok

Terorizmus

Nebezpečné látky

sú **prírodné** alebo **syntetické látky**, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi, toxikologickými alebo biologickými vlastnosťami samostatne alebo v kombinácii **môžu spôsobiť ohrozenia, života a zdravia.**

Únik nebezpečných látok môže byť spôsobený haváriou stacionárneho zdroja nebezpečnej látky (výrobné zariadenie, sklad, zariadenie využívajúce nebezpečnú látku ako médium napr. chladiarenské zariadenie) alebo z mobilného zdroja pri preprave nebezpečnej látky (automobily alebo železničné vagóny určené na prepravu nebezpečných látok).

Ohrozenie nebezpečnými látkami môže byť spôsobené aj teroristickým útokom.

Chemické ohrozenie

môže byť uskutočnené rozptýlením chemických látok do životného prostredia v kvapalnom, práškovom stave alebo za použitia aerosólov, najmä **v priestoroch vysokej koncentrácie obyvateľstva** ako sú dopravné uzly, obytné súbory, futbalové štadióny, nákupné centrá a pod. Cieľom chemického terorizmu môžu byť **objekty a zariadenia na hromadné zásobovanie komoditami** (vodojemy, vodné zdroje, veľkosklady potravín, krmív a pod.)

Vplyv toxických chemických látok na živé organizmy spôsobuje ich poškodenie alebo smrť. V ľudskom organizme dochádza k zlyhaniu alebo poškodeniu centrálného nervového systému, dýchacích orgánov alebo zažívacieho traktu. Pľuzgierotvorné látky spôsobujú bolestivé, ťažko sa hojace rany a odumieranie zasiahnutého tkaniva.

Biologické ohrozenie

spôsobujú pôvodcovia hromadných prenosných ochorení – baktérie, rickettsie, vírusy, plesne a proteinové toxíny **šírené:**

- nainfikovanými prenášačmi (hmyz, hlodvce, divé zvieratá),
 - kontaminovanými práškami, kvapalinami alebo gélmi – pastami.
-

Príznaky chemického terorizmu a bioterorizmu

teroristické použitie chemických látok a biologických prostriedkov počíta s oneskorenou reakciou na vzniknutú situáciu a preto **je zákerné**. Je potrebné včas rozoznať príznaky použitia takýchto prostriedkov a pozornosť venovať:

- počuteľným a viditeľným výbuchom munície sprevádzaným oblakom aerosólu,
- drobným olejovým kvapkám, resp. jemnému poprašku viditeľnom na teréne s vegetáciou na rôznych materiáloch,
- zjavnému plošnému poškodeniu a zničeniu vegetácie (nápadná zmena farby, zoschnutie),
- vode v otvorených vodných zdrojoch, ktorá je nezvykle číra, nakoľko pôsobením toxickéj chemickej látky dochádza k likvidácii drobných organizmov (dafnie, vodomerky, larvy a pod.),
- náhlym hromadným prenosným ochoreniam, ktoré sa bez zjavnej príčiny šíria medzi obyvateľmi a prejavujú sa príznakmi otravy, zapríčiňujú hromadné poškodenie zdravia, úmrtie obyvateľov a úhyn zvierat.

Čo robiť pri teroristickom útoku

- zachovať pokoj a rozvahu, nešíriť paniku,
 - improvizovane si chrániť dýchacie cesty vlhkou tkaninou, opustiť ohrozený priestor a ukryť sa vo vhodnej budove,
 - utesniť okná, dvere a vetracie otvory,
 - poskytovať pomoc iným osobám (najmä deťom, starším osobám),
 - sledovať informácie v hromadných informačných prostriedkoch,
 - zbytočne netelefonovať,
 - sledovať a plniť pokyny riadiacich orgánov,
 - dodržiavať nariadené hygienické, protiepidemiologické a protiepzootické opatrenia a režimy karantény.
-

Rozozvučala sa siréna?

- ? vznikla mimoriadna udalosť,
- ? tón signálu a dĺžka jeho trvania určuje čo vás ohrozuje,
- ? venujte pozornosť nasledovnej informácii vysielanej v hromadných informačných prostriedkoch alebo v obecnom rozhlase.

Varovné signály

VŠEOBECNÉ OHROZENIE

2- minútový kolísavý tón sirén
pri ohrození alebo vzniku
mimoriadnej udalosti

Varovný signál

2 minúty

OHROZENIE VODOU

6 –minútový stály tón sirén
pri ohrození ničivými
účinkami vody

Varovný signál

6 minút

KONIEC OHROZENIA

2- minútový stály tón sirén
bez opakovania

Signál

2 minúty

Preskúšanie prevádzkyschopnosti

systémov varovania sa vykonáva **2-minútovým stálym tónom** sirén po predchádzajúcom informovaní obyvateľstva o čase skúšky v hromadných informačných prostriedkoch, spravidla druhý piatok v mesiaci.

Budete evakuovaní?

Evakuácia je odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z ohrozeného územia. Vyhlasuje sa až po vyhlásení mimoriadnej situácie. Vykonáva sa z dôvodu nevyhnutného časového obmedzenia pobytu osôb na ohrozenom území ako krátkodobá s možným návratom osôb do 72 hodín, alebo dlhodobá s možným návratom po 72 hodinách.

Pred evakuáciou nezabudnite

- **UZATVORIŤ** hlavné prívody vody, plynu,
- **VYPNÚŤ** elektrické spotrebiče, okrem chladničiek a mrazničiek,
- **UHASIŤ** otvorený oheň, plynové spotrebiče,
- **ODPOJIŤ** anténne zvedy,
- **PRIPRAVIŤ** si evakuačnú batožinu,
- **OVERIŤ**, či sú susedia informovaní o evakuácii,
- **POZATVÁRAŤ** okná dvere,
- **UZAMKNÚŤ** byt, dom,
- **POMÔCŤ** imobilným obyvateľom a upozorniť na obyvateľov, ktorí odmietajú evakuácie

Evakuačná batožina

Povolená hmotnosť: **Dospelí** / 50 kg na osobu
Deti / 25 kg na osobu

Nezabudnite so sebou vziať

- ☑ osobné doklady, dôležité dokumenty, cennosti, peniaze
- ☑ osobné lieky a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- ☑ základné potraviny na 2-3-dni, nápoje
- ☑ predmety dennej potreby a osobnej hygieny,
- ☑ baterky, prikrývku, sviečku, zápalky,
- ☑ náhradnú osobnú bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť

Dodržiňte pokyny osôb zabezpečujúcich evakuáciu

Čo robiť pri povodniach ?

Povodeň predstavuje stavy, keď sa zvýši hladina vodných tokov, voda vystúpi z korýt a zaplaví priľahlé územie, resp. povodeň predstavujú prívalové vody z extrémnych zrážok, ktoré zaplavia územie

Čo robiť pred ohrozením povodňami ?

- ✦ Vytipujte si bezpečné miesto neohrozené vodou,
- ✦ hodnotné veci zo suterénov, prízemných priestorov a garáží umiestnite na vyššie poschodia,
- ✦ pripravte si vrecia s pieskom na utesnenie dverí a okien,
- ✦ pripravte si trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- ✦ pripravte osobný automobil na použitie,
- ✦ pripravte sa na prípadnú evakuáciu vrátane zvierat,
- ✦ upevnite veci ktoré by mohla odniesť voda

Čo robiť v období povodne ?

- ✦ Opustite ohrozený priestor,
- ✦ zbytočne netelefonujte, len v prípade tiesne,
- ✦ riadte sa pokynmi povodňových orgánov,
- ✦ v prípade evakuácie dodržujte pokyny pre evakuáciu,
- ✦ v prípade bezprostredného ohrozenia sa premiestnite na vytipované vodou neohrozené miesto,
- ✦ nešírte paniku a nerozširujte neverené správy,
- ✦ ak nie ste ohrození vodou, snažte sa pomáhať ostatným spoluobčanom.

Čo robiť po povodni ?

- ✦ Skontrolujte stav obydla, rozvody energií (voda, elektrina, plyn), stav kanalizácie a rozvod vody,
- ✦ nahláste škody na obecný úrad, ak ste poistení kontaktujte poisťovňu,
- ✦ zlikvidujte uhynuté zvieratá, znehodnotenú potraviny a poľnohospodárske plodiny, riadte sa pokynmi hygienika.

Potrebuješ pomoc v tiesni ?

Stačí poznať jedno číslo

112

EURÓPSKÉ ČÍSLO TIESŇOVÉHO VOLANIA

Slovenská republika

8 krajských miest

**8 koordinačných stredísk
integrovaného záchranného systému (IZS)**

základné zložky IZS

hasičský a záchranný zbor
poskytovateľa záchranej zdravotnej služby
kontrolné chemické laboratórium CO
horská záchranná služba
banská záchranná služba

**Neblokuj pre zábavu linku 112, možno
niekto iný v tej chvíli naozaj
potrebuje pomoc !**

Dôležité telefónne čísla

Tiesňové čísla

112	jednotné európske číslo tiesňového volania
150	hasiči
155	zdravotná záchranná služba
158	polícia

Dôležité čísla

159	mestská polícia
18 300	horská záchranná služba
18 155	letecká záchranná služba
046/5421697	banská záchranná služba

Hlásenie porúch a informácie

0850 11 720	poruchová linka SPP
080 123 332-3	poruchová linka VSE
051/7733471	stála služba porúch VVS, a.s. Prešov
1181	informácie o tel. číslach ST

Pri volaní na číslo tiesňového volania uveďte

- **Meno a priezvisko**
- **Čo sa stalo v mieste udalosti**
- **Kde sa to stalo** (napr .presná adresa bytu, križovatka, typická budova, za obcou, odbočka na.., a pod.)
- **Komu sa to stalo** (pohlavie, vek, počet postihnutých...)

Civilná ochrana informuje – príručka pre obyvateľstvo

Vydal : Obvodný úrad Prešov, odbor CO a KR

Rok vydania: 2009